

Slovenski dom

Štev. 60

V Ljubljani, sredo 13. marca 1940

Leto V

Finska vlada še ni potrdila vesti o sklepu miru s Sovjeti

Sovjeti in Nemci so ponoči razglasili, da je bila v Moskvi podpisana mirovna pogodba, po kateri so Finci ustregli vsem sovjetskimi zahtevam in po katerih naj bi se vojskovanje danes opoldne ustavilo - Pogodbo mora odobriti parlament s 5/6 glasov

Do sklepa lista ob 10.30 smo prejeli naslednje vesti:
Helsinki, 13. marca. Havas. Ob 2.15 ponoči, precej potem, ko so Nemci razglasili vest o sklenitvi miru, je finska telegrafna agencija dala listom tole sporočilo:

Veliko število tujih radio postaj je širilo ponoči vesti o sklenitvi mirovne pogodbe med Sovjetsko Rusijo in Finsko. Do tega trenutka še ni prispelo nobeno potrdilo teh vesti od finskega zastopstva v Moskvi.

Ob treh zjutraj se je finska vlada še vedno posvetovala glede pogajanj in miru s Sovjetsko Rusijo in ni bil sprejet do tedaj še noben sklep. Tudi če bi vlada potrdila sporazum, kakršnega razglasijo Sovjeti, je odločitev še vedno v rokah parlamenta, kjer pa mora pet šestin poslancev glasovati za odobritev.

Helsinki, 13. marca. o. Iz neuradnih virov poročajo, da je bila sredi podpisane mirovna pogodba med Finsko in Rusijo v Moskvi po petih dneh pogajanj.

Bivši zunanji minister Paasikivi se je vrnil iz Moskve, da bi finski vladi in parlamentu poročal o pogajanjih v Moskvi.

Sovjetski vojni ukrepi ob turški meji

Ankara, 13. marca. o. Poročila s sovjetsko-turške meje pravijo, da so Rusi zapovedali izselitev žensk in otrok iz pokrajine in pristanišča Batuma ob Črnem morju. Batum je glavna luka za izvoz ruskega petroleja in leži samo nekaj kilometrov od turške meje, tako da ga turški topovi lahko dosežejo. Do tega ukrepa sovjetskih oblasti je prišlo iz strahu pred morebitnim francosko-angelsko-turškim napadom na Rusijo. Prvi cilj takega napada bi bil ravno Batum, ki predstavlja ključ do sovjetskih petrolejskih polj.

Turška vlada je poklicala svoje poslanke iz Rima, Moskve, Sofije in Bukarešte, da bi z njimi razpravljala o sedanjem položaju na Balkanu z ozirom na Rusijo. Turčija smatra, da je položaj precej resen. Zaradi tega je tudi prišlo do posvetov s turško vojsko in med poveljniki francoskega in angl. letalstva na Bližnjem vzhodu.

Boji v predmestjih Viborga

Stockholm, 13. marca. Reuter: Po najnovejših poročilih divjajo v predmestjih Viborga ogorčeni boji. Če ne pride do sklenitve miru, se bo verjetno posrežilo Sovjetom zavzeti mesto zaradi številne premoči. Finci s strojnimi uničujejo sovjetske množice, ki neprestano pritiskajo. Kadar Sovjeti zavzamejo kako postojanko, se Finci umikajo po strateških načelih na nove poslojanke v zaledju in so zadovoljni, da je sovražnik drago plačal svoje počasno napredovanje.

Ameriška pomoč za Poljake

New York, 13. marca. o. Bivši predsednik Združenih držav Hoover je včeraj sporočil ameriškim listom, da so pogajanja med organizacijo za pomoč Poljski ter med angleško, francosko in nemško vlado na dobri poti in da bodo lahko v kratkem odplule iz Združenih držav ladje z živežem in obleko za Poljake. Anglija in Francija bosta dali tem ladjam potrebno orožje in prevozno sredstvo na morju, nemška vlada pa bo omogočila, da bodo živež in obleka delili Poljakom pod nadzorstvom Amerikancev. Za pomoč Poljski je dozdaj zbranih 50 milijonov dolarjev.

Tri belgijska patrolna letala so včeraj nad belgijskim ozemljem zalotila nemško letalo in ga hotela prisiliti na tla. Nemec pa je začel streljati in je eno belgijsko letalo zbil na tla. To je že tretje belgijsko letalo, ki so ga uničili Nemci na belgijskem ozemlju.

Zanimive razprave o novem bolgarskem parlamentu

Bolgarska zbornica se izreka za mir, nevtralnost in prijateljstvo s sosedi

Sofija, 13. marca. m. Na včerajšnji seji bolgarskega Sbornice se je začela razprava za osnutek odgovora na kraljevo preostalo besedo, s katero je kralj Boris 24. februarja odprl zasedanje Sbornice. Nastopilo je več govornikov. Prvi je bil vpokojeni general Ivan Rusev, ki je bil notranji minister v vladi Aleksandra Cankova. Govornik se je bavil zlasti s prijateljskimi odnosi med Jugoslavijo in Bolgarijo. Rekel je, da so ti odnosi postali pravi bratjski odnosi. Toda v zvezi s tem bi si morali Bolgari prizadevati, da bodo ti odnosi dobili stvarno vsebino. Naslednji govornik Jerolim Goarčijev se je začel spraševati, zakaj je moral oditi prejšnji ministrski predsednik in zunanji minister Kiosevanov. Pravi, da se temu čudijo tudi ostali vlodni poslanci. Svoječas je bilo sporočeno, da odhaja Kiosevanov zaradi slabega zdravja. Govornik pa se sprašuje, kako more biti slabega zdravja človek, ki je vso zimo hodil brez zimskega plašča. Opozarja pa na poročila tujega tiska, ki je povdarjal, da je prišlo do hudega spora med Kiosevanovim in kmetijskim ministrom Bagrijanom. Za njim je govoril bivši predsednik vlade in zunanji minister Nikola Mušanov. V svojem govoru je ostro kritiziral vladno notranjo politiko in rekel, da je vlada izvajala hudo nasilje pri zadnjih volitvah v Sbornice. Glede odhoda Kiosevanova je Mušanov izjavil, da Kiosevanov bržkone ni odšel z mirnim srcem, ker je bil nameraval narediti obisk v Bukarešti. Nato je Mušanov obširno govoril o zunanji politiki Bolgarije in zahteval, da mora vlada storiti vse, da bo državo obvarovala pred narodnimi nesrečami. Zunanja politika mora biti edinole bolgarska. Grešili smo dovolj in zato moramo prenehati z napakami, ker le tako bomo lahko dosegli svoje cilje in uresničili pravične zahteve. Svoječas so se naši sosedi združili v blok, da bi si zavarovali svoje pravice. Povabili so tudi Bolgarijo, naj vstopi v njihov krog. Toda jaz sem takrat kot zunanji minister odklonil to ponudbo, ker nisem hotel, da bi naš vstop v blok pomenil, da smo podpisali novo mirovno pogodbo, ki nam je bila vsiljena. Nadejali smo se namreč, da bo mogoče mirno rešiti vsa sporna vprašanja in popraviti vse krivice, ki so se zgodile Bolgariji. Sedanja vlada je priglasila strogo nevtralnost in mir. Mi moramo gledati, da si ta mir ohranimo, ker položaj je tak, da se lahko zgodi, da bodo velike sile to politiko prekršile. S sosedi moramo biti v prijateljskih odnosih in vse spore z njimi urediti prijateljsko.

Poročajo tudi, da se bo odbor za zunanje zadeve v finskem parlamentu sestal takoj in bo še danes sprejem končnoveljavne sklepe.

Finska vlada dozdaj še ni dala o pogajanjih v Moskvi in o kakem sporazumu nobenega uradnega obvestila in se še vedno zdi, da bo sprejem sporazuma, o katerem poročajo Sovjeti in Nemci, odvisen od sklepa in stališča finske vojske.

Agencija Stefani poroča iz Helsinkija, da sta ponoči odstopila finski vojni in propagandni minister.

Besedilo mirovne pogodbe po nemških in sovjetskih vestih

Sovjetska uradna agencija Tass in nemški službeni poročevalski urad DNB poročata ponoči: Z uradne sovjetske strani je bilo objavljeno tole sporočilo o sklenitvi mirovne pogodbe med Finsko in Sovjetsko Rusijo:

Od 7. do 12. marca 1940 so potekala v Moskvi pogajanja med opolnomočenimi zastopniki Sovjetske Rusije Molotovim, predsednikom sveta ljudskih komisarjev in ljudskim komisarjem za zunanje zadeve Zdanovim, članom vrhovnega sovjetskega sveta in Vasiljevskim, poveljnikom brigade ter opolnomočenimi zastopniki finske republike Rittjem, predsednikom vlade, Paasikivijem, finskim poslanikom, generalom Valdenom in prof. Vojtomom na drugi strani. Pogajanja so vodili, da bi se ustavile vojne operacije in sklenila mirovna pogodba med Sovjetsko Rusijo in Finsko. Pogodba, ki je bila sklenjena, se glasi:

Vrhovni svet sovjetske zveze na eni strani in predsednik finske republike na drugi strani so v želji, da se ustavi vojne operacije med obema državama in da se ustvari trajni medsebojni miroljubni odnos, pri čemer so preprčani, da je obema pogodbenicama od tega, da se določijo točni pogoji za garancije o medsebojni varnosti, posebno varnosti mesta Leningrada in mesta Murmansk ter murmanske železniške proge, smatrali za potrebno, da sklenejo mirovno pogodbo ter so imenovali za svoje pooblaščenice: vrhovni svet sovjetskih republik Večeslava Mihajloviča Molotova, predsednika sveta ljudskih komisarjev, Andreja Aleksandroviča Zdanova, člana vrhovnega sovjetskega sveta in brigadnega poveljnika Aleksandra Mihajloviča Vasiljevskega, predsednik finske republike pa Rittja, predsednika ministrskega sveta finske republike, Husta Paasikivija, ministra, generala Karla Rudolfa Valdena in prof. Vajno Vojto. Potem ko sta si delegaciji potrdili polnomočja, sta sklenili tale sporazum:

Cl. 1. Meja bo potegnjena tako, da bo pripadla sovjetskemu ozemlju vsa Karelijska ožina z mestom Viborgom, Viburski zaliv z otoki, zapadno in severno primorje Ladoškega jezera z mesti Keksholm, Sortavala in Suojervi, nekateri otoki v Finskem zalivu, mesto Kuolajervi ter del Ribanskega polotoka in polotoka Srednji. Zemljevid z začetno točno mejo je priložen.

Cl. 2. Mešana komisija, ki jo bosta imenovali obe državi, bo potegnila točno mejo v roku 10 dni po podpisu te pogodbe.

Cl. 3. Obe pogodbeni stranki se obvezata izogniti se vsakemu napadu druge proti drugi in da ne bosta sklenili nobene zveze in se ne bosta udeležili nobene koalicije, ki bi bila naperjena proti drugi pogodbeni stranki.

Cl. 4. Finska republika je pripravljena dati v zakup Sovjetski Rusiji polotok Hangö za dobo 30 let za vsoto 8 milijonov finskih mark letno ter teritorialne vode omenjenega polotoka tri milje proti severu in zapadu ter pet milj proti jugu in vzhodu, kakor tudi nekatero otoke na osnovi mape, ki je priložena pogodbi. Sovjetska Rusija bo zgradila pomorsko

V nekaterih finskih krogih ne izključujejo možnosti, da bo parlament odklonil odobritev sporazuma, ki naj bi bil sklenjen v Moskvi. Računajo tudi z možnostjo, da bo vsa vlada odstopila. V tem primeru bi bilo mogoče, da pridejo na oblast drugi ljudje — vojaška diktatura — ki bi bila odločena voditi boj do konca. Nekateri finski krogi smatrajo, da sta sovjetska agencija Tass in nemška agencija DNB širili vest, da je finski parlament odobril sporazum v Moskvi, ravno zaradi tega, da bi bila izključena možnost odklonitve in da bi vnaprej pritiskali na finsko javnost in politiko.

oporišče, sposobno braniti napad proti Finske-mu zalivu. Sovjetska zveza dobi pravico vzdrževati tu zaradi obrambe omenjenega pomorskega oporišča na svoje stroške potrebno število čet in letalskih sil. V roku 10 dni po stopanju v eljavo te pogodbe bo finska vlada umaknila svoje čete s polotoka Hangö. Polotok Hangö ter bližnji otoki preidejo v administrativni sistem sovjetske zveze.

Cl. 5. Sovjetska zveza se obveže umakniti svoje čete iz pokrajine Petsamo, ki jo je prostovoljno odstopila Finska na osnovi mirovne pogodbe iz leta 1920. Finska se obveže, da ne bo, kakor je to bilo že predvideno v mirovni pogodbi iz leta 1920, v teh teritorialnih vodah Ledenege oceana vzdrževala vojnih ladij in drugih oboroženih ladij razen ladij z manj ko 100 tonami. Razen tega se Finska obveže, da ne bo v vodah Petsama imela več kot 15 vojnih ladij, katerih tonaža ne sme biti večja ko 400 ton za vsako ladijo. Finska se obveže, da ne bo v omenjenih vodah imela podmornic ali matičnih ladij za letala. Finska se obveže enako kakor je to bilo predvideno v pogodbi iz leta 1920, da v teh vodah ne zgradi vojne luke niti oporišča za vojno mornarico niti vojnega arzenala, razen v kolikor je to potrebno za vzdrževanje dovoljenih ladij.

Cl. 6. Sovjetska Unija in njeni državljani dobijo garancijo finske vlade za svobodni prehod čez pokrajino Petsamo na Norveško in obratno, kakor je to bilo že predvideno v pogodbi iz leta 1920. Blago, ki gre iz Norveške čez to pokrajino v Sovjetsko Rusijo in iz Sovjetske Rusije na Norveško ni podvrženo nobeni kontroli, razen kontrole registriranja. Tranzitni promet se bo vršil po predpisih, ki veljajo v mednarodni trgovini za take transakcije. Sovjetski državljani, ki potujejo čez pokrajino Petsamo v Norveško in obratno, imajo pravico svobodnega prehoda s potnišnimi listi, ki jih jim izda sovjetska oblast. Sovjetska neoborožena letala imajo pravico vzdrževati letalsko službo med Sovjetsko zvezo in Norveško čez pokrajino Petsamo.

Cl. 7. Finska vlada daje Sovjetski zvezi pravico tranzita med Sovjetsko Rusijo in Švedsko. Sovjetska zveza in Finska bosta zgradili zaradi pospešitve te tranzitne trgovine, in to po možnosti še v letu 1940, vsaka na svojem ozemlju železniško progo, ki bo vezala mesti Kandakško in Kemijervi.

Cl. 8. Po uveljavitvi te pogodbe se bodo začela trgovinska pogajanja med Finsko in Sovjetsko Rusijo za sklenitev trgovinske pogodbe.

Cl. 9. Mirovna pogodba stopi v veljavo takoj, ko bo podpisana. Odobrena bo mirovna pogodba pozneje. Ratifikacijske listine bodo izmenjene v Moskvi v roku 10 dni.

Ta pogodba je napisana v dveh izvršnih listinah, od katerih je ena v ruščini, druga pa v francosčini in švedščini. Slede podpisi Molotov, Zdanov, Vasiljevski, Risto Ritti, Paasikivi, Valden Vojtoma.

Nemški zunanji minister Ribbentrop poroča Hitlerju o posvetih v Rimu

Poluradno italijansko poročilo o vsebini rimskih razgovorov

Berlin, 13. marca. o. Nemški zunanji minister von Ribbentrop se je sredi vrniti v Berlin in bil kljub pozni uri takoj sprejet pri kanclerju Hitlerju, kateremu je na dolgo poročal o svojih posvetih z Mussolinijem, italijanskim zunanjim ministrom Ciano in papežem Pijem XII. v Rimu.

Nemški listi obširno pišejo o pomenu Ribbentropovega obiska v Rimu.

Rim, 13. marca. o. Mussolinijev zaupnik Virginio Gayda našteva v včerajšnjem »Giornale d'Italia« vprašanja, o katerih sta Mussolini in Ribbentrop razpravljala. Ta vprašanja so:

1. Obisk posebnega Rooseveltovega odposlan-

Vesti 13. marca

Ob obletnici kronanja Pija XII. je bila včeraj v cerkvi sv. Petra v Rimu slovesna služba božja, katere se je poleg papeža udeležil tudi kardinalski in diplomatski zbor.

Angleške bojne ladje so od začetka sedanjih vojne potopile vsak teden dve do štiri nemške podmornice.

Rooseveltov odposlanec Sumner Welles je sredi obiskal angleškega mornariškega ministra Churchila in imel z njim dolg posvet.

Jutranje francosko vojno poročilo pravi, da ni na bojiščih bilo nič posebnega.

Današnje londonsko časopisje sicer poroča o vestih glede sklenitve miru med Sovjeti in Finci, a se vzdržuje vsake sodbje in pravi, da ga finska vlada še ni odobrila in tudi ni gotovo ali ga bo. Finski vojaški položaj ni kočljiv in Sovjeti zadnje čase nič nagleje in nevarneje ne napredujejo, kakor so napredovali od začetka vojne. Razen tega pa Finci vedo, koliko pomoči lahko pričakujejo od Anglije in Francije.

Sv. Oče Pij XII. je poslal rodbinam rudarjev, ki so izgubili življenje pri nedavni nesreči v istrskih premogovnikih pri Raši, 10.000 lir.

Na Japonskem vlada veliko razburjenje, ker je ministrski predsednik izjavil včeraj v poslanski zbornici, da so Amerikanci dali novih 20 milijonov dolarjev posojila vladi maršala Cangkaj-seka.

Novi italijanski poslanik v Belgradu Mamelli, je včeraj dopotoval v Belgrad in kmalu po prihodu sprejel naše časnikarje, katerim je izjavil, da bo deloval za ojačanje prijateljstva med Jugoslavijo in Italijo v smislu pogodb, ki sta jih sklenili obe državi.

Mussolini, Ciano in Ribbentrop so izdelali nove načrte za sklenitev miru po nemških in italijanskih željah. Zaradi tega pa je bilo potrebno preprečiti, da bi mogli Anglija in Francija prijeti Nemčijo s severa čez Finsko. Finska je morala skleniti mir na pritisk Švedske, Nemčije in Italije. Italijansko-nemški načrtom za mir med zavezniki in Nemčijo pa naj pomaga Amerika. Zato bo Mussolini Sumnerju Wellesu pri odhodu izročil spomenico z mirovnimi predlogi. Tako razpravlja francosko časopisje.

Angleško letalsko ministrstvo sporoča, da je predvčeršnjim neko angleško letalo blizu Helgolanda z bombami potopilo neko nemško podmornico. Angleške bojne ladje so zaradi tega zajele nemška parnika »Elbec« (9000 ton) in »Hannover« (5000 ton).

Ameriška zbornica je odobrila kredite za 21 novih bojnih ladij, za 22 novih pomožnih ladij in 1011 velikih letal, ki naj jih dobi ameriška vojna mornarica.

Nemški listi zavračajo vesti, da bi bil nenadni obisk zunanjega ministra Ribbentropa v Rimu zvezan s kakimi novimi mirovnimi prizadevanji Nemčije, saj je nemško stališče čisto jasno povedal kancler Hitler v svojem nedeljskem govoru.

Vse francoske mestne občine so sklenile prekrstiti ulice, ki so dozdaj nosile imena po kakih francoskih ali tujih komunističnih prvaki. Pri tem bo prizadet tudi komunistični pisatelj Barbusse, kateremu očitajo ne samo, da je bil komunist, marveč je dokazano tudi, da je od sovjetske vlade dobil milijon frankov, da je napisal propagandno knjigo o Rusiji in boljševizmu. V Franciji mečejo literarne komuniste celo s cest, pri nas jih pa sprejemajo v — PEN klub.

Če bi Finci zavrnili sovjetske pogoje in ne sklenili z njimi miru, bi Švedska začela izvajati tako imenovani »japonski način nevmesavanja«. Ta način je v tem, da bi poslala Fincem na pomoč cele enote svoje redne vojske kot prostovoljce. Tak način nevmesavanja je znan tudi iz španske drž. vojne, ko so iz Nemčije, Rusije in Italije morali iti prostovoljci v Španijo.

Sklenjen je tu potreben dopolnilni protokol o modalitetah umika finskih in sovjetskih čet z meje z datumi in kraji.

Kakšno pomoč sta pripravljene dati Anglija in Francija Fincem

Pariz, 13. marca. o. Predsednik francoske vlade Daladier je včeraj v poslanski zbornici govoril o pomoči, ki jo je Francija dala in jo je še pripravljena dati Finci. Prebral je brzojavno zahvalo finske vlade in maršala Mannerheima in dejal, da je francosko-angelski vrhovni svet že 5. februarja sklenil poslati tudi vojaštvo. Dne 26. februarja je bila francoska vojska za pomoč Fincem pripravljena, prav tako tudi angleška. Anglija in Francija sta čakali samo uradne finske prošnje za pomoč. To prošnjo Francija in Anglija še vedno pričakujeta, čeprav vesta, da bi se Nor-

veška in Švedska upirali prehodu angleške in francoske vojske čez svoje ozemlje.

V parlamentarnih krogih so po Daladierovem govoru dolgo in obširno razpravljali o pogajanjih v Moskvi med Finsko in Sovjetsko Rusijo. Govorili so, da je bila Velika Britanija pripravljena poslati, če bi Finska zahtevala pomoč, 75.000 do 100.000 vojakov, katerim bi se pozneje pridružilo še novih 100.000 vojakov. Razen tega je bilo na francoski vladni seji sklenjeno, da bodo poslali na Finsko tudi težke bombnike, ki jih sprva za Finsko niso bili namenili.

Afera notarja dr. Senčarja pred Vrhovnim sodiščem

Prva javna razprava našega najvišjega sodišča

Ljubljana, 13. marca. Lani ustanovljeno vrhovno sodišče za Slovenijo v Ljubljani je začelo uradovati in poslovati v novembru. Sprva je moralo premagati velike težave zaradi uradnih prostorov. Začasno ima naše najvišje sodišče skromne uradne prostore v Mestni branilnici ljubljanski, kjer pa nima primerne dvorane za javne razprave. Za tak primer je pač ta najvišja sodna inštanca primorana se zateči v justično palačo, da tam najde gollubljubje in dvorano za večje razprave. Sodni kronist pač danes zaznamuje, da se je v veliki razpravni dvorani št. 79 v I. nadst. justične palače, kjer se razpletajo po navadi kazenske afele, spadajoče pod pristojnost okrožnega sodišča, danes dopoldne pričela prva javna razprava vrhovnega kot kasacijskega dvora v Ljubljani. Na dnevnem redu je bila kazenska zadeva notarja dr. Dušana Senčarja iz Prevalj in tovarišev zaradi raznih zadev, ki jih je državni tožilec v Celju smatral za kaznivna dejanja.

Razprava se je začela ob 9 dopoldne ter je določena za dva dni. Kasacijski senat obstoja danes iz pet sodnikov. Senatu predseduje kas. sod. dr. Anton Lajovic, kot sodniki fungirajo gg.: dr.

Josip Fischinger, dr. Milko Gaber, dr. Avgust Munda in dr. Bogdan Petelin. Zapisnikar je tajnik vrhovnega sodišča dr. Ludvik Gruden. Navzoči so še: vrhovni državni tožilec dr. Stuhlec, branilci, odvetniki iz Celja in obtoženci.

O aferi notarja dr. Senčarja je dnevni tek že mnogo poročal. V ozadiju je konkurz Ilirske rudarske družbe, ki je bil razglašen 28. marca 1935. Gre za velike vsote. G. notar in tovariši so prišli zaradi nekih nepravilnosti v konflikt s kazenskim zakonom. Pred celjskim okrožnim sodiščem se je vršila napeta in več dni trajajoča razprava. Pričela se je 29. avgusta ter je trajala do 31. avg., nakar se je nadaljevala 1. septembra lani. Sodba je bila razglašena 2. septembra, s katero so bili vsi obtoženci oproščeni.

Proti oprostitvi sodbi je celjski državni tožilec dr. Rus prijavil revizijo in danes je ta revizija predmet javni razpravi pred vrhovnim sodiščem. Zanimiva je zgodovina. V Meziški dolini se nahaja pol ure od Prevalj leški rudnik, ki je dajal premog že nad 120 let. Leta 1899 je kupil rudnik Heekel-Donnersmark. Po prevratu je leta 1930 kupila rudnik Ilirska premogokopna družba z delniškim kapitalom 1.500.000 din.

Ljubljana od včeraj do danes

Izredno prijetno je bilo včerajšnje dopoldne, čisto spomladansko gorko in lepo. Sonce je veselo sijalo in je obetalo imeniten dan. Kmalu popoldne pa so se po nebu začeli prevzati oblaki, zakalilo se je ozračje in zamrazilo, kazalo je, da bomo še do večera dobili prvi mlačni spomladanski dež. Pa se je do noči še kar nekak držalo; šele ponoči je začelo narahlo, prav narahlo pršeti, pa ne toliko, da bi bilo vredno odpreti dežnik. Dasi so bila tla samo vlažna. Oblaki pa se tudi čez noč niso utegnili prevleči, marveč so se le še zgoščili. Močan jug jih je naglo podil od Krima proti Kamniškim planinam, in ni trajalo dolgo, pa je že začelo po malem pršiti. Vse kaže, da se bo končno le pripravilo do deževja.

Temperatura se zadnja dva dneva že kar neprestano drži nad ničlo. V Ljubljani je bilo davi sredi mesta približno deset stopinj nad ničlo, kar je za mesec marec in za jutranje ure prav gotovo velika številka. Ta nenadna gorkota pa se tudi že začela močno poznati zunanaj v prirodi, ker sneg kopni in izginja skoraj vidno. Neverjetno, koliko ga je pobralo v zadnjih dveh dneh, zlasti pa še nocojšnjo noč! Snežna plast po poljih je le še čisto tanka, pa tudi njo že trgajo velike lise kopni. Okoliški hribovi so že goli, le tu pa tam se na njih še drže snežne lise, ki pa bodo tudi v najkrajšem času že izginile. Zdaj si bodo močno oddahnili kmetje, ki si bodo lahko napravili nekaj drv, in spet oskrbeli stelo, za katero je bila zadnje čase že res kar huda zadrega. Seveda ne smemo pozabiti, da se mesec, ki ga zdaj preživljamo, imenuje marec in da je ta mesec od njega dne že muhast, tako da bi nas utegnil še prav neprijetno presenetiti s kakšnim novim metežem in mrazom. Sneg in mraz se sicer ne bi mogla več dolgo držati, vendar pa bi nas neprijetno dirnila, saj smo zdaj z duhom in z željo že napol v pomlad.

Za današnje vreme je prav značilno dejstvo, da imajo naši kraji z našim mestom na čelu tokrat celo višjo temperaturo kakor kraji na morskem obrežju. Dalmatinska mesta so imela davi nižjo temperaturo kakor Ljubljana. Od povesod iz države javljajo, da se je bilo živo srebro pomaknilo visoko nad ničlo, le Sarajevčani se še ne morejo postaviti s tem dejstvom kajti tam so imeli davi še celi dve stopinji mraza.

Akademski odprava na Durmitor

Izredno agilna in marljiva je Akademski sekcija Slovenskega planinskega društva na ljubljanski univerzi. Njeni člani se z uspehom udeležujejo na vseh področjih, ki so v zvezi z gorništvom. Pridno se udeležujejo v kopni in zimski alpinistiki, prireajo tečaj za tečajem, imajo svoje sestanke in svoja predavanja, izdali pa so tudi po izredno vestnem, vztrajnem in težavnem delu kartoteko vseh prvih vzponov, ki so bili doslej opravljeni v naših Alpah. Čvrsta, dobra, vse pohvale vredna je ta mladina, ki se v današnjih materialističnih časih, v današnji splošni zmedenosti in pobitosti še ohranja svoj prvotni, sveži idealizem. Se vedno hodi v gore, se vedno je v čistem, živem stiku z nepokvarjeno, prvotno naravo, se vedno bojuje boje ne nad naravo, ampak nad lastnimi slabostmi, nekrvave boje sredi sten, na nevarnih grebenih in razkah, poleti in v zimskem času. Ne dade se v svetu svojih zamisli, v tem svetu čiste gorske prirode, motiti in begati po vznemirljivih ve-

steh o dogodkih v velikem, umazanem svetu, kjer se ljudje in narodi koljejo in ubijajo med seboj. Nič jih ne brigajo razglabljanja, »modrovanja« in ugibanja ljudi, ki kar naprej kombinirajo, kako se bo razvil mednarodni položaj, kdo je zdaj v nevarnosti, kdo pride pozneje na vrsto, kdo bo zmagal in kdo bo premagan. Vse skupaj, vse te čenče in pripovedovanje, so le prazne marje. Kadar kaj bo, si misli ta mladi rod, ki najlepše dni svoje mladosti preživi v gorah, v večno lepi prirodi — bomo že pravi časi zvedeli, nas bodo že pravi časi poklicali — in če se bo pokazala potreba, če nas bo poklicala domovina, bomo stopili tja, kjer nas bo rabila. Teh fantov ni obvladala živčna vojna, mirno opravljajo naprej svoje delo in mirno si za bodoče delo v gorah še vedno postavljajo nove svetle cilje. To nam tudi potrjuje njihova sedanja odprava v črnogorske gore, na Durmitor.

Z brzovlakom ob osmih zvečer je iz Ljubljane v nedeljo odpotovalo na Durmitor šest članov Akad. sekcije SPD, in sicer: Dovjak Tone, Kopač Vlasto, Paderski Cene, Malovrh Cene, Filipič Bojmir in Dolar Dare. Fantje so se odpravili dobro opremljeni s tehničnimi pripomočki in z alpinsko izvežbanostjo, ki so si jo bili pridobili pri letošnjih zimskih treningih v domačih gorah. Ti treningi jim bodo v črnogorskih gorah, kjer vlada še prava zima, prišli izredno prav. Na Durmitorju bodo ostali približno štirinajst dni ter bodo v tem času poskušali opraviti vrsto prvih zimskih vzponov v tem pogorju, ki je bilo v letnem času alpinistično že precej obdelano.

Seveda pa taka odprava velja denar — in študentje le težko spravijo skupaj kakšne božjake. Pa vendar je Akademski sekcija sama prispevala, kolikor je le mogla, da bi svojim članom omogočila to alpinistično odpravo. Prav lep znesek jim je za to odpravo prispevala tudi »Zveza planinskih društev kraljevine Jugoslavije«. Ta znesek je akademikom prav za prav definitivno omogočil odhod. Dalje sta mladim fantom priskočili na pomoč še banovina in Osrednje društvo Slov. planinskega društva, kakor se čuje, pa misli odpravo podpreti tudi mestna občina Ljubljanska, katero so fantje prosili za pomoč, ker z denarjem, ki so ga bili zbrali doslej, še ne bodo mogli kriti vseh stroškov. Mladim, podjetnim fantom želimo na našem gorskem jugu čim več in čim lepših uspehov pri reševanju alpinskih nalog.

Električni drog je padel nanj

Včeraj dopoldne ob pol devetih so ob cesti v Veliki Loki pri Stični podirali električni drog. Naravnali so ga in napravljali, da bi padel v pravi kraj, tja kamor so želeli, pa se jim je, sment električni, izmuznil in padel na posestnika iz Velike Loke, Jožeta Zajca. Zajc je pri tem dobil prav hude poškodbe na glavi, zlomljena pa mu je bila tudi noga. Nemudoma so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico, njegovo stanje pa je hudo resno in nevarno.

Drva je nabirala v gozdu, pa je stopila tako nerodno, da je spodrsnila, padla in si zlomila nogo delavka iz Godiča, Katarina Gradišek.

Se malo se je hotel posmucati, preden bo sneg za letošnji zvečer, sin bajtarja iz Vrhpolja, Jože Repnik. Pri tem je padel tako nerodno, da si je zlomil levo ključnico.

Gnoj je vozil na njivo poljski dninar z Jezerskega, Andrej Jagodica. Ko je vozil med hišami, je nenadoma šnila muhastemu volu v trapasto bučo hudobija. Pritisnil je Jagodica

Filmi

»Ljubosumnost« (Kino Matica). Režiser W. Lang je imel svojevrstne pojme o »psihološki drami«. V tem filmu srečamo »zakonski trikot«: zdravnika, njegovo asistenco in njegovo ženo, ki morajo pretrpeti dovolj obupanah ur in iti skozi vse, ki jih ustvari Ljubosumnost zdravnika žene. Ves »psihološki film« pa ne sloni morda na kakšni eksaktni psihologizirajoči igri, temveč je njegovo težišče in težišče obravnavanja problema preneseno bolj na zunanjo plat, na razvoj dogodkov; delo ne učinkuje zagrenjeno in težko kakor večina podobnih dram, ki jih režirajo evropski tvorci, ampak nekako vedro, dejali bi z nenehno vero, da se bo konec krajev vse skupaj izteklo srečno. Prav zaradi te lahkotnosti, ki jo še stopnjujejo mnoge komične scene, pa je tudi sem pa tja dokaj navno. V vlogi zdravnika srečamo Warnerja Baxterja, njegovo ženo igra ljubka, sentimentalna Loretta Young, asistentko pa Virginia Bruce.

Subotica in Sarajevo

Zagreb, 15. marca. j. Vprašanje Subotice in Sarajeva je najbolj občutljiva točka v odnosih med Srbi in Hrvatji. O sporu, ki je nastal zaradi najavljenega zborovanja Hrvatov v Subotici, smo že poročali. Sedaj pa se ponovno pogreva vprašanje Sarajeva. Nekateri prenapeti srbski krogi objavljajo od časa do časa vesti, kakor da so Hrvati v Sarajevu nesložni in da je med njimi toliko skupin, kolikor je bolj vidnih Hrvatov. Pač pa se po navedbah srbskih listov nadškof dr. Sario baje zelo trudi, da bi raztresene skupine zbral in povezal v enotno politično organizacijo. »Hrvatski dnevniki« ogorčeno odklanjajo take obdolžitve na račun nadškofa dr. Saria, ker se dr. Sario sploh ne vmešava v politične in strankarske posle. Dr. Sario je ob priliki svojega nedavnega bivanja v Zagrebu izjavil, da ima polno zaupanje v vodstvo dr. Mačka. Pač pa da deluje v Sarajevu nekaj posameznikov, katerih mnenja obojega srbski listi na veliki zvon. List končuje, da za Hrvate ni nikjer druge mesta, kakor v vrstah HSS, ki se je v Sarajevu pod diktaturami neustrašeno borila pod vodstvom dr. Suteja za svobodo in pravice ljudstva.

Muslimanska »Pravda« in »Nova pravda«

Sarajevo, 13. marca. m. Nedavno je prišlo med ministrom dr. Kulenovićem in bivšim ministrom dr. Behmenom do spora okrog lastništva lista »Pravda«, ki je bilo nekako službeno glasilo muslimanske politične organizacije, svoj čas glasilo JMO, pozneje pa glasilo muslimanskega dela JRZ. Toda dr. Behmen si je list nedavno prisvojil, nakar je minister dr. Kulenović ustanovil nov list, ki je nosil isto ime »Pravda«. Državno tožilstvo v Sarajevu se je postavilo na stališče, da lahko izhajata dva lista z istim imenom, toda iz krogov muslimanske organizacije je prišla vest, da bo dr. Kulenović tožil sodišču, ker bo hotel dokazati, da pripada stara »Pravda« njegovi politični skupini, ki je dejanski dedič nekdanje Jugoslovanske muslimanske organizacije. Sedaj pa spet poročajo, da se je minister dr. Kulenović premislil in sklenil izdati svoj list, ki bo nosil ime »Nova pravda«.

ob zid, da si je revež hudo poškodoval rebra in si zlomil tudi nogo.

Kojar iz Zapoloka pri Sodražici, Lojze Cvar, je v gozdu podiral smreko. Drevo je že izpodsekalo, zahrečalo so veje, ko se je nagnilo — pa je »ostremelo« (tako pravijo drvarji, če drevo med padcem z vrhom obvisi na kakšnem drugem drevesu). Cvar bi podrti smreko rad spravil na tla, iz vejnatga objema ven, in je začel drezati njene veje z močno leseno kljuko. In res jo je osvobodil. Drevo pa se je pri tem prevrgalo in ni padlo tja, kamor se je bil Cvar nadejal. Zasukalo se je in padlo nanj in mu hudo poškodovalo rebra.

Poučna in zanimiva knjižica izza vojne

Organizacija vojnih prostovoljcev je začela izdajati periodične publikacije pod naslovom »Dobrovoljska knjižnica«. Že prvi zvezek je vzbudil veliko zanimanje. Bila je to knjižica R. Pavlina, »Vrata v svobodo«.

Zdaj pa je izšla druga knjižica in sicer delce člana »Jugoslovanskega odbora« v Londonu, dr. Bogumila Vošnjaka, »Jugoslovanski odbor v Londonu«. V tem delu nas avtor na poljuden, pa tehten in izčrpen način seznaja z zgodovino Jugoslovanskega odbora, ki si je bil s svojim delovanjem v emigraciji med svetovno vojno pridobil neveljive zasluge za to, da smo danes zbrani v ponosni lastni državi, Jugoslaviji. Knjižica je pisana jasno, posamezni elementi so lepo razdeljeni v zaključna poglavja, vse skupaj pa bralcu izredno nazorno predstavi delovanje jugoslovanskih emigrantov med svetovno vojno. Naroča se pri okrajni organizaciji vojnih prostovoljcev v Ljubljani, Francišanska ulica 10.

Seja predsedstva JRZ

Belgrad, 13. marca. m. V predsedstvu vlade je bila danes dopoldne seja predsedstva JRZ. Na seji so bili vsi člani predsedstva, med njimi predsednik stranke Dragiša Cvetković, podpredsednik dr. Anton Korošec in dr. Difer Kulenović, tajnik stranke dr. Miha Krek, tajnik glavnega odbora V. Cvrkić, senator dr. Lukić in tajnik Veljković.

Dve obdukciji zaradi sumljive smrti

Maribor, 12. marca.

Zaradi ljudske govorice, ki je spremljala smrt treh oseb, je odredilo drž. tožilstvo v Mariboru obdukcije, ki so bile danes v Slivnici in v Studenčih pri Mariboru. Primer v Slivnici je posebno zanimiv. V Hotinji vasi je umrl dne 8. marca star previtkar Franc Prime. Še predno pa so ga pokopali, je umrla njegova 79letna žena. Po njeni smrti pa so se začele širiti med sosedi čudne govorice, da oba previtkarja nista umrla na naraven način, temveč je bilo njima zavdano. Govorice so prišle na uho tudi orožnikom. Tem je slivniški župan izjavil, da je prišla k njemu snaha pokojnik Primčevih, in sicer še na predvečer smrti svojega tasta. Ker sta imela Primčeva pri občini shranjenih 16.000 din, je snaha prosila župana, naj ji da 4000 din od tega denarja, češ da bo imela za pogreb, ker bosta stara dva kmalu umrla. Na podlagi teh govoric je odredilo drž. tožilstvo, da se truplo stare previtkarice raztelesi. Danes je bila v Slivnici sodno-zdravniška komisija ter je izvršil zdravnik dr. Jurečko raztelesenje. Preiskava pa ni mogla ugotoviti nasilnega vzroka smrti, pač pa je poslal zdravnik dele drobovja fiziološkemu zavodu v Ljubljano v kemično preiskavo.

Druga obdukcija je bila danes na pokopališču v Studenčih. Raztelesili so truplo 82letne starčka, ki je postal žrtev nesreče. Jurij Crnčič je stanoval v Studenčih na Kralja Petra cesti. Zvečer je šel spat, ko pa so domači začutili, da prihaja iz njegove sobe oster dim, so šli pogledat ter so ga našli ležati na štedilniku, ki je bil ves razbeljen. Starček je bil že napol zgorel ter mrtev. Dasi so znaki kazali, da se je zgodila nesreča, so se vendar pojavile govorice, in sicer v zvezi z visoko vsoto, za katero je bil starček zavarovan. Sodni zdravnik dr. Zorjan, ki je izvršil raztelesenje, ni mogel ugotoviti kakega drugega vzroka smrti, kakor smrtonosne opekline ter je zaradi tega preiskava v tem primeru ustavljena.

Celjske novice

Združenje trgovcev za mesto Celje sporoča vsemu članstvu in kupujočemu občinstvu, da bodo trgovine v območju celjske mestne občine na praznik sv. Jožefa odprte od pol 8 do 1 popoldne, na veliko soboto, dne 23. marca morajo biti trgovine na drobno odprte samo do 5 popoldne, trgovine na debelo in druge trgovske pisarne pa ves popoldan zaprte.

Iz podstrešja je kradel pšenice. Posestnik Avgust Mastnak pri Sv. Primožu pri St. Jurju je opazil, da mu nekdo že dlje časa krade žito iz skrinje nad evinjskim hlevom. Pred dnevi pa so ugotovili storilca. Je to neki S. Jožef iz Sv. Primoža, ki je priznal tatvino, zatrjuje pa, da je ukradel le 43 kg pšenice.

Sporočilo bolnišnice za ženske bolezni

Državna bolnišnica za ženske bolezni v Ljubljani sporoča, da je prisiljena omejiti sprejemanje porodnic in bolnic na najnujnejše in najpotrebnejše primere. V zavod prihaja že od januarja neprestano veliko porodnic in bolnic, da so nastale velike zadrege, kam položiti ženske in kako jih varovati pred okuženjem. Prostori se ne morejo čistiti in zračiti, posteljno perilo se ne more redno prati in razkuževati, osebe je preobremenjeno. Tako od dneva v dan raste nevarnost, da se pojavi epidemija okuženj. Uprava bolnišnice zato opozarja občinstvo in zdravnike, naj iščejo pomoči v poročnišni samo one porodnice, ki doma zaradi slabih socialnih in higijenskih razmer ne morejo roditi, in one, pri katerih sta zdravniki ali babica ugotovila nepravilnosti ter jih z utemeljenim priporočilom poslala v zavod. Posebno naj ljubljanske ostajajo doma, ker je v Ljubljani dovolj babic in zdravnikov. Da se izogne večjim nevarnostim, bo uprava bolnišnice odklanjala vse porodnice in bolnice, pri katerih se ne bo mogla prepričati, da jim je eprejem v zavod zaradi težkih nepravilnosti in bolezni ali zaradi neugodnih domačih razmer resnujo potreben. Porod v domači hiši je varnejši nego porod v prenapolnjeni in higijensko pomanjkljivi poročnišni.

Obiski v splošni bolnišnici v Ljubljani. Iz res utemeljenih gospodarskih in zdravstvenih ozirov se cenjeno občinstvo v ljudno naproša, da izvoli obiske pri bolnikih kar najbolj omejit in iz zdravstvenih razlogov po možnosti tudi brez otrok. — Uprava splošno državne bolnišnice v Ljubljani.

Smrt vznemirja Craigley College

Gospa Bernard-Mosejeva ji je ponudila osvežilno pijačo, pa ona jo je odklonila. Htela je domov, da bi pomagala materi. Odsla je skupaj z MacPheym.

»Ali veste, kaj se je dogodilo Harveyju?« je začela Sofija.

MacPhey je pritrdilno pokimal z glavo. »Zal mi je, gospodična Dodd! Krivda ni na moji strani, toda mislim, da je bolje, če ga začasno odstranimo iz šole! Boste že videli!«

»Pa menda vendar nihče ne misli, da je on kriv?« je vprašala Sofija.

»Nihče še ne more trdit nicesar zanesljivo, gospodična Dodd! Pa kljub temu ne ememo izgubiti izpred oči, da je po mnenju sira Willfrida prekršil zakon!«

Sofija je opazovala, ko je govoril in zapazila, da ima glas truden, obraz zdelan in da je napačno videti pobit. Ta drugi zločin je pomenil morebiti konec njegove karijere... Razen, če je imel v žepu kak drug adut!

»Gospodična Dodd...« je prekinil njene misli detektiv, »vem, da po tej afri izgleda popolnoma neposoben človek. Toda ne bi rad, da bi Vi — zlasti Vi — mislili, da sem pobit!«

Sofija je pogledala s sočutjem. Zazdelo se ji je, da kosček ponižnosti kar lepo pristoi temu Amerikanu. Kakor tudi Harveyju uro poprej...

»O ne, saj niste pobiti,« je pravila iz sebe.

»Danes zvečer moram poskusiti nekaj izven šole. Računal sem, da bi mi morda Vi prišli na pomoč!«

Sofija se je spomnila obljube, ki jo je bila dala Harveyju. Domislila se je zmede, ki je vladala v šoli — svojih ubogih staršev, ki so se zaman trudili, da bi ohranili red in disciplino med učenci.

»Zdi se mi, da bom morala zvečer ostati doma,« je rekla. »Ne morem v takšnem položaju pustiti staršev samih. Seveda, če je kaj važnega...«

»Ne, ni tako važno. Zelo dobro razumem Vaš položaj... Pa hvala vam, gospodična Dodd, na zaupanju, ki ste mi ga izkazovali!«

Njegova roka se je lahko dotaknila njene rame, in pogled njegovih temnih oči se je za hip ustavil na njenih lepih, sivih očeh, ki so bile obrnjene proti njemu.

»Sicer to ni čisto zanesljivo opravilo, in vam zato zdaj, ko sem vse še malo premislil, te stvari ne bi zaupal, pa čeprav bi Vi sami pristali! Če se mi bo počečilo, vam bom jutri o tem kaj povedal.«

»Tudi jaz sem nekaj sklenila,« je zamrmrala, »in če bo iz tega kaj, Vas bom takoj obvestila!«

Prispela sta do vhoda v hišo. Medtem, ko je govorila, je v hiši zazvonil telefon.

»Oprostite, moram pogledat, kdo je to,« je rekla. »Prav gotovo spet kakšni etarši zaradi otrok...«

MacPhey je stopil za njo v hišo.

»Halo... halo... Gospa Bernard-Mosej? Da... Ali bi radi govorili z MacPheym? Trenutek, prosim... Tu je!«

Sofija je ponudila slušalko detektivu.

»Halo? Da, jaz sem... Ali ste prepričani, da ete ga izgubili?... Kje? Bil je v Vaši torbici, ko ste počivali v sobi gospe Dodd... Ali ste prepričani, da ga v vmesnem času niste videli? Dobro! Hvala, da ste me obvestili!«

Izpustil je slušalko in se obrnil k Sofiji s čudnim nasmehom.

»Točno tako, kakor sem bil tudi mislil,« je zamrmral. »Po enajseti uri danes dopoldne je nekdo tu v šoli ukradel gospe Bernard-Mosejevi samokres!«

Osemnajsto poglavje.

V »Pomorskem kompasu«.

Ostanek dneva je potekel za odrasle kakor hude sanje. Otrokom je bil kakor neke vrste izjemnih in pomembnih počitnic. Medtem ko so nervozni profesorji gledali, da bi na kak način končali svoje delo, pa so učenci kar goreli od razburjenja in niso imeli nikjer obstanka. Razvedela se je vesti, da MacPhey ni vratar, temveč detektiv. Derek Pamberley je videl, kako je njegov oče potisnil gospoda Nelttona v avtomobil in sta za njim vstopila še dva policaja. Govorili so samo o

verigah in o samokresu. Nedoločene sumnje, ki so se to jutro pojavile v njihovih glavah, so se izkristalizirale sedaj v jasen znak. Saj ni bilo več dvoma: dogodil se je bil zločin, enzacionalnejši kakor so najenzacionalnejši detektivski roman, ki so ga bili kdaj brali! Vsak učenec je začutil, kako stopa v zgodovino in je le čakal, kdaj ga bodo poklicali k pričevanju.

Za odrasle pa žalostna stran dogodka ni imela istega pomena. Gospod in gospa Dodd sta preživela dan v pianju psem, ki bi morda pomenila konec njune šolske kariere. Profesorji so se brezupno borili z razredi, v katerih ni bilo niti sledu več o disciplini. Gospod Hiff je bil videti truden, saj kakor vsi drugi. Hrabro se je boril od zajtrka, toda njegov odpor je popuščal. Privikrat v življenju se ni počutil dobro. Njegova ogorela polt je dobila zemlji podobno barvo, njegovi rameni sta izgubili običajno vojaško odločnost. Ves dan ni povedal nobene šale. Pokoncu ga je držala le nada, da bo večer lahko prebil v »Pomorskem kompasu«.

Kar se gospodične Santaiy tiče, si je od prejšnjega dne popolnoma opomogla. Kazala je celo energijo. Ovita v staro volneno ruto je nadzorovala v valiki učilnici polovico dijakov, ki so morali izdelovati svoje naloge.

Ker dijakom ni mogla preprečiti, da ne bi govorili o zločinu, jim je dovolila, da se lahko pogovarjajo, toda le franco-

Edino Lucas se ni vmešaval v ta splošni hrup: njegov svinčnik je brzel čez strani v črnem zvezku, ni se menil za neumni razgovor, ki je brnel okrog njega.

»Ali mislite, da je bil Mosej mlajši zares ubit?... Kako?... Pamberley trdi, da je njegov oče aretiral Nelttona...«

Repot je bil že kar zaglušen, ko so se odprla vrata in je v sobo stopil MacPhey. Detektiv je z očmi preletel sobo in med dijak je takoj zavladala popolna tišina. Stopil je h katedru, medtem pa so ga spremljali pogledi, ki so kar goreli od radovednosti.

»Gospodična,« je rekel komaj slšno, »ali bi mogli za trenutek iti v sosedno sobo? Rad bi nekaj govoril z Vami!«

Gospodična Santaiy se je še trdnje zavila v svoje ogrinjalo in utrujeno pogledala MacPheya.

»Da, toda...« je rekla omahovaje in vstala, »na morem pustiti otrok samih. Danes so strahovito nemirni.«

»O, saj je za to zdravilo...«

MacPhey je pogledal po dijakih, ki so sedeli popolnoma mirno, da ne bi izpustili niti besede tega razgovora. Končno se je njegov pogled srečal z Lucasovim. Detektiv mu je namignil, naj pride iz klopi.

Ko je stopal proti katedru, je Lucasu hotelo srce skočiti iz prs. Morebiti je MayPhey končno le nekaj odkril, je tuhtal ta trenutek in že računl, da bo pred ostalimi objavil, kolikšna je njegova, Lucasova, zasluga, da je bila končno rešena skoraj nerešljiva uganka?

Od tu in tam

V Subotici z velikim zanimanjem pričakujejo ukrepov, ki jih bo vlada izdala, da bi uredila spore med Srbi in Hrvatji v Vojvodini. Hrvatski minister dr. Smoljan je v svoji izjavi poudaril, da je treba postaviti na vsa vodila mesta le ljudi, ki imajo zaslobo med ljudstvom. Tako pravijo med drugim, da so Hrvatje odločno proti sedanemu županu v Subotici Lipozaniću in zahtevajo, da mora oditi. Na njegovo mesto naj bi prišel mestni poverjenik, ki bi vodil obširno brez občinskega sveta. Prav gotovo je, da se bo vlada že te dni bavila z vojvodinskimi razmerami na podlagi poročil, ki jih bosta podala notranji minister Stanoje Mihailović in minister dr. Bariša Smoljan.

Madžari so že začeli izdajati nov svoj list, in sicer v Zagrebu. List se imenuje »A Napac in ga urejuje odvnetnik dr. Ivan Nagy. List bo, kakor kaže, glasilo tiste skupine madžarske narodne manjšine, ki se je odločila za sodelovanje s HSS zavoljo tega, ker biva precej Madžarov na ozemlju banovine Hrvatske. Madžari v Vojvodini pa so se odločili, kakor znano, za Belgrad, in bodo skušali najti zalombo pri JRZ.

Uprava mesta Belgrada je smatrala te dni za potrebno, da je Belgradčanov ponovno opozorila, naj ne širijo zlobnih in neresničnih vestí o notranjepolitičnem položaju v naši državi. Uprava mesta pravi v svojem opozorilu, da so se zadnji čas lažnjive vesti pojavile v velikem številu in da bo zato policijska oblast z vsoto strogostjo nastopila proti tistim, ki take vesti širijo.

Hrvatska banovina se sedaj nima uredbe za prenos poslov iz finančnega ministrstva na banovino Hrvatsko. Hrvatsko javno mnenje je prepričano, da vodstvo HSS ne bo odjenalo od svoje zahteve, da dobi Hrvatska svojo popolno finančno samostojnost.

V Banjaluki so le doživeli, da je imenovan župan Muhamed Tabaković prevzel svoje mesto, čeprav se je bil nekaj časa obotavljal zaradi sporov, ki so nastali zavoljo novih občinskih odborov. Tabaković se je poprej posvetoval z ministrom dr. Kulenovićem, nato pa je prevzel svojo dolžnost. Pač pa nočejo na noben način prevzeti odborniških mest Hrvatje, po številu osem, in trije muslimani. Vodstvo HSS je njihovo odklonilno stališče odobrilo in je zato poslalo v Banjaluko tudi svojega pravkar dr. D. Ljubičića. Hrvatje pravijo, da ne morejo sprejeti odborniških mest, češ da bi jim jih po razpoloženju ljudstva pripadalo več.

Dva srbska pravoslavna šola sta se mudila nedavno v Sofiji in sta se pogovarjali z bolgarskimi pravoslavni škofi glede skupnega tiskanja cerkvenih knjig v cerkveno-slovanskem jeziku. Pred vojno je Bolgarija dobivala te knjige iz Rusije, po vojni pa je to odpadlo. Tudi v Srbiji so sedanje cerkvene knjige dotrajale in bo zato za obe cerkvi boljše, če se skupno domenita za nastisk novih knjig. Dalje so se v Sofiji domenili, da bodo imeli večkrat konference zastopniki obeh pravoslavnih cerkva, da bi se tudi na verskem polju poglabilo sodelovanje med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Za likvidacije OUZD so sedaj skoraj vse organizacije. Posebno iz Slovenije in iz Srbije so se slišali glasovi, da je treba to centralistično ustanovo odpraviti in dati posameznim Okrožnim uradom več svobode in prostosti za samostojen razvoj. Seveda bi z odpravo OUZD nekateri OUZD pridobili, drugi pa spet izgubili. Znano je bilo, da so aktivni Okrožni uradi pokrivali izgube v pasivnih Okrožnih uradih. Odslej bo morala pač vsaka banovina na svojem področju poskrbeti, da se bo socialno zavarovanje nemoteno razvijalo. Ljubljanski Okrožni urad bo nedvomno mnogo pridobil, saj je vsako leto pošiljal OUZD lepe milijone svojega poslovnega dobička, ki se pa po navadi niso vračali v Slovenijo.

Nova davčna prenova, ki je bila pred dobrim mesecem uveljavljena, še ni prinesla nobenih vidnih in boljših rezultatov. Seveda je prežgoda govoriti o tem, da bi bila prenova zgrešena, toda efekt se zaenkrat še ni pokazal. Na splošno je prišlo v državno blagajno manj denarja kakor pa je odločal proračun. Navzile vsemu temu pa meni finančni minister, da bo nova finančna prenova vrgla državi letno čez milijardo din dohodkov.

Za izboljšanje plač so se potegnili sedaj tudi zagrebški vseučiliški profesorji. Na svojem zborovanju so rekli, da so njihove plače vse premajhne in da so zraven še odbitki zelo visoki, mnogokrat znašajo celo 15% vse plače. Zato zahtevajo, da se profesorji izločijo iz uradniškega ranga in dobe potem take plače, da bodo v skladu s položajem in ugledom vseučiliških profesorjev, kakor v drugih tujih državah. Zaenkrat pa naj bi se sklenilo, da dobe profesorji del tistih pristojbin, katere plačajo študentje, kadar se prijavljajo k izpitom.

Blizu Ormoža, pa na hrvaški strani, je bila baže neki dan skupščina pristašev kmečko-delavske stranke v Sloveniji pod vodstvom nekoga P. Horvata. Zagrebški »Jutarnji list« poroča o tej prireditvi in navaja, da je bilo zbranih okrog 300 delegatov. Navzven je bil tudi poseben odposlanec dr. Mačka, ki je zbranim razložil politični položaj. Končno je bil za predsednika stranke izvoljen Pavel Horvat, o katerem pa je bilo nedavno že zapisano, da je premenjal že lepo vrsto političnih strank in da se je vneto potevotal pred leti za stranko, ki ima še danes v svojem programu centralizem in deluje proti sporazumu. Pri nas smo navajeni na take pojave gledati mirno, ker je znano, da se je že nešteto podobnih poskusov ponesrečilo.

S kulturnimi izmenjavami z Madžari bodo začeli Hrvatje. Sedaj so že najavili, da bo šlo osješko gledališče gostovat na Madžarsko, in sicer v Peču, kmalu nato pa bo pečujsko gledališče obisk vrnilo in bo priredilo v Osijeku dve predstavi. Sedaj čakajo samo še na odobritev banske oblasti v Zagrebu.

Potopljeno italijansko ladjo »Arturo Bonello« so začeli dvigati iz morja pri otoku Visu. Ladja je bila motorna ribiška ladja in se je potopila komaj tri tedne potem, ko je bila zgrajena. Vrednina je okrog 800.000 din in prav zato se je zavarovalnica, ki je morala lastniku ponesrečene ladje vso zavarovalnino že izplačati, odločila, da bo ladjo potegnili iz morja.

Vsi lastniki tekstilnih tovarn na Hrvaškem se bodo sestali v Zagrebu čez teden in se bodo pogovarjali o vseh problemih, ki se njihove industrije tičejo. Domeniti se mislijo tudi o enotnih mezdah za delavce, da ne bi po eni strani odpravili nevarnost mezdnih gibanj, po drugi pa bi z enotnimi mezdami zaježili prehudo medsebojno konkurenco.

Sijajen film fantastične lepote in bajnega razkošja, atrakcij in baleta na ledu itd. Ob 16., 19. in 21. uri. Plesne akrobacije in točke na ledu izvaja znamenita skupina drsalcev »The International Ice Follies«. V gl. vl. **Joan Crawford in James Stewart**. Najelegančnejša, očarljiva žena v filmu, ki bo zanimal vse gledalce! Lepa glasba, krasne toalete, film ki bo opajal s svojim sijajem ubo in oko! Kino Union 22-21

Karneval na ledu

Razne zgodbe iz sodne dvorane

Drzen podstrežen vlomilec obsojen na 5 let — Uboj čevljarkega pomočnika Kokalja vnovič pred senatom

Ljubljana, 13. marca.

Ljubljancan Viktor Rebolj je star 37 let, po poklicu je trgovski zastopnik, v svojem nemirnem življenju pa se je zlasti usposobil za posle podstrežnega vlomilstva. Njegov kazenski list je prav pisan. Sprva našteva le malenkostne kazni zaradi malih tatvin in vlovov, nato pa se kopicijo prav hude kazni. V Zagrebu je bil obsojen na 3 leta, v Dubrovniku na 2 leti, v Ljubljani nato zopet na 2 leti, nato zopet v Zagrebu na 2 leti. Zadnjo kazn, 11 mesecev, je predsedel v Ljubljani 29. oktobra. Ta nesrečni človek ni znal ceniti svobode. Kmalu je krenil v svoj stari obrt in začel vlamjati. Ponoči 29. oktobra lani je vlomil v podstrežne neke hiše pri cerkvi Srca Jezusovega. Petim strankam je odnesel mnogo perila, usnjate kovčke, plašče in druge stvari v celotni vrednosti 3800 din. Policija je dolgo iskala tatu. Spretno je znal Rebolj skriti blago in ga počasi prodajati. Nato je 14. decembra vlomil v podstrežne neke druge hiše, od koder je odnesel 2 preprogi, 2 para gozdarjev in razno posteljnino. Tudi tu je dobil čeden plen. Pri dveh vlomihskih poslih je nabral razno blago v vrednosti 6600 din.

Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Rajko Lederhas, ga je večerj sodil. Razprava je bila kratka. Rebolj je vse priznal. Bil je obsojen kot star poklicen tat na 5 let robije in za 3 let v izgrubo častnih državljanških pravic. Ko je predsednik bral višino kazni, je po dvorani završalo in zadonel: »Bum!« Predsednik: »Sprejmete kazen?« »Sprejemam!« je obtoženec grgrajoč in tiho izjavil. Hudo se je bal, da ga ne bi bili vtaknili v kako prisilno delavnico za nedolocen čas. Prisilno delavnico je državni tožilec predlagal, toda sodišče je za enkrat pardoniralo obtoženca. Zločinci raje gredo na dolgoletno robijo, kakor pa le za nekaj let v prisilno delavnico, kjer je vse strožje napeta disciplina. O sodbi so se med znamenitim občinstvom razvijale nato živahne debate. Neki star možakar je modroval:

»Mati moja, Bog ji daj večni mir in pokoj, mi je vedno pravila: Sinko! Raje stradaj, ko da krašeš! Vandal sem po Nemškem. Bil sem nekoč sestradan in poln uši ko berač mruza. Nisem kradel. Prišel sem do neke gospodi-

nje, ki se me je usmili. Delal sem. In kmalu sem bil oblečen ko gospod.«
»Ta človek,« je pripomnil drugi, »ne pozna pravega človekovega zaklada, svobode. Jaz bi v ječi umrl!«

Mali kazenski senat, ki je zasedal v II. nadstropju, ker je bila velika razpravna dvorana št. 79 za danes odstopljena za razpravo Vrhovnega sodišča, je danes vnovič razpravljal o uboju čevljarkega pomočnika Kokalja. Mali kazenski senat je 31. januarja letos obsodil 31. marca 1914. v Kovorju pri Kranju rojenega, samskega trgovca I. Koširja na 2 in pol leta robije zaradi zločina uboja. Obtoženec se je po svojem branilcu dr. Voršiču pritožil. V zelo obširnem revizijskem spisu je obtoženec utemeljeval, da je sodba napačna in predlagal nje razveljavljenje. Vrhovno sodišče v Ljubljani je na podlagi revizijske pritožbe obtoženčeve prvo sodbo razveljavilo ter odredilo novo razpravo na okrožnem sodišču. Nova razprava je bila za danes razpisana. Za obtoženca je bila prva sodba gotovo porazna in je pomnila zanj katastrofalen udarec.

Ozadje tej nesrečni kazenski zadevi, ki se vleče že od poletja 1938, je v kratkem to-le: Obtoženec in njegovi trije prijatelji so bili 26. junija 1938 v Kovorju v gostilni Jožeta Šliharja. Tja je prišel tudi 29 letni čevljarški pomočnik France Kokalj. Med njimi je prišlo do spora. Sprva so se razbežali. Pozneje ponoči 27. junija so obtoženec in prijatelji prišli pred Bodlajev gostilno v Sv. Neži. Tja je prikorakal tudi Kokalj, držel v rokah rovnico. Košir, ki je že poprej oddal strel proti Kokalju v zrak, je sedaj oddal drugi strel naravnost proti Kokalju. Krogla ga je zadela spredaj v levi rebrni lok ter je zadaj obitčala v višini 12. vretenca. Posledica je bila najprej: Kokalj je ohromel na obeh nogah ter je bil trajno nesposoben. Po strehu je Kokalj obelzel do jutra na cesti, nikdo ga ni pobral. Zjutraj se je s težavo spzplazil domov. Zaradi nastalih komplikacij je Kokalj 27. oktobra 1938 umrl v ljubljanski bolnišnici. Obtoženec Košir se je zagovarjal s silobranom. Tega zagovora pa sodišče ni sprejelo in je smatralo Koširjevo dejanje za uboj. Razprava bo danes trajala ves dan.

Vlom za vlomom v Mariboru

Na delu je najbrže organizirana vlomilska družba

Maribor, 12. marca.

V današnjem »Slov. domu« smo poročali o velikem vlovu, ki je bil izvršen v noči od sobote na nedeljo v pisarno organizacije mariborskih grafičkov na Frankopanski cesti 1. Vlomileki plen je bila železna ročna blagajna z vsebino 20.000 din. Danes zjutraj pa je bil policiji javljen na čisto sličen način izvršen vlov v pisarno mestnega socialno-političnega urada. Ko je prišla strežnica danes zjutraj pospravljati pisarne omenjenega urada, ki se nahajajo v prvem nadstropju na Rotovžem trgu 9, je našla večna vrata že odprta, kar pa ni vznemirilo. Še bolj pa je bila osupljena, ko je videla, da so tudi vrata, ki peljejo v čakalnico, pred uradom odklenjena. Zato je takoj obvestila slugo na magistratu. Poklicana je bila policija ter se je takoj ugotovilo, da je obiskal ponoči pisarno vlomilec. Spravil se je nad malo ročno blagajno, ki se nahaj v pisarni vodje urada. Blagajna je bila zaklenjena ter pritrjena na steno z močnimi železnimi vijaki. Poskušal jo je najprej odkleniti s svojimi pripravami, kar pa ni šlo, jo je zelo spretno odtrgal od podlage na ta način, da je prepilil vijake, s katerimi je bila pritrjena v steni. Nato je blagajno enostavno pobasal ter odnesel s seboj. Gotovo je bil veselo presenečen, ko jo je na skritem mestu odprl. Našel je namreč v njej 3000 gotovine. Bilo je v blagajni še sedevda več drugih vrednostnih predmetov, ki pa mu ne bodo koristili. Tako hranilne knjižice v skupni vrednosti 10.000 din, katere izročajo oskrbovanci v mestni oskrbnišnici v hranjenje vodji urada, potem razna potrdila o plačanih računih, testamenti oskrbovancev itd. Za urad bi bila velika škoda, če bi se te listine izgubile ali bi jih zločevci uničili, njemu pa ne bodo prav nič koristile, ker ne bo mogel niti hranilnih knjižic izrabiti.

Športne vesti

JZSZ razpisuje tekmo v smuku s Triglava v dolino Krme za dne 31. marca t. l. Tekma se bo vršila z mednarodno udeležbo po § 2, I. W. C. Tekmuje se po pravilih JZSZ in I. W. C. in po pravilniku, specialno določenem za Triglavski dan iz leta 1937 z dodatkom, da tekmujejo letos tudi moštva. Pravico starta imajo vsi verificirani tekmovalci pri JZSZ in inozemski gostje, katerih zveze so člani FIS-C. Klubi lahko prijavijo poljubno število svojih tekmovalcev, toda za oceno v moštvi morajo poimensko javiti 4 tekmovalce, ki startajo za moštvo. Skupni čas prvih treh bo rezultat moštva. Zadnji v vsakem moštvu odpade v kvalifikaciji za rezultat v moštvi. Lahko tekmujejo pa tudi samo trije tekmovalci za svoj klub brez namestnika za boljši čas. Prijave je poslali na predpisanih zveznih prijavnih najkasneje do 27. marca na Zvezo. Nepravilne ali zakasnele prijave se bodo upoštevale le proti prijavnini din 10.— za osebo. Vodje klubov in tekmovalci se opozarjajo, da bodo klavce za vsako startno številko din 10.—; kdor izgubi številko, se mu klavcija ne vrne.

Proga: Dolžina proge ca. 4200 m z višinsko razliko ca. 1000 m. Start bo na Kredarici, le v slučaju slabih snežnih razmer s Staničeve koč (stara proga). Cilj je za tekmovalce pri Debeli bukvi v Spodnji Krmi, za dekleta pa pri koči v Zgornji Krmi. Start ob pol 11 dopoldne.

Darila: Prvi trije prejmejo spominske plakete »Triglavski dan«. Prvi trije v drugem in tretjem razredu prejmejo tudi plakete, ako starta v vsakem razredu najmanj 6 tekmovalcev. Ako je v enem ali drugem razredu število tekmovalcev manj kot 6, samo dve plaketi, ako manj kot 4, samo ena plaketa. Razglasitev rezultatov bo v nedeljo popoldne ob 4 pred hotelom »Triglav« v Mojstrani.

Vlom v pisarno grafične organizacije je ostal še vedno nepojasnen, je pa združen z zanimivimi ugotovitvami. V soboto zvečer je imel pevski zbor Grafike v teh prostorih svojo vajo. Med vajo je padel sneg, ki pa je tedaj, ko so pevci odšli iz pisarne, že prenehal nalezavati. Tako so se potem poznali v snegu prav dobro sledovi ljudi, ki so zvečer odšli iz dotične hiše. V nedeljo zjutraj je policija preiskovala sledove vlomilca, pa je našla le sledi, ki so vodile iz dotičnih prostorov, nobenih pa ni bilo, ki bi bile vodile v nje. Ugotovljeno je na ta način, da vlomilec ni prišel v pisarno ponoči, temveč zvečer, preden je začel sneg nalezavati ter se je nahajal v hiši, morda dobro skrit že tedaj, ko se je vršila v sobi peveka vaja. Policijski daktilograf je našel v prostorih organizacije neke sledi pretnih odvisov, katere sedaj preiskuje. Način vлома pri grafikih pa je skoraj enak, kakor vlom pri mestnem socialnopolitičnem uradu, pa zaradi tega eklepajo, da se je oenovala v Mariboru družba spretnih dolgooprtnikov, ki bodo morda zadali policiji še veliko jeze in skrbi, preden jih bo spravila na varno.

Na obletnico nastopa službe se je ubil

Maribor, 11. marca.

Na tragičen način se je smrtno ponesrečil na novi pohorski cesti 37-letni Rudolf Zidar, ki je bil nastavljen pri mariborskem cestnem odboru kot cestar ter mu je bila izročena v oskrbovanje nova pohorska cesta v svojem gornjem delu. Zidar je bil doma s Hočkega Pohorja in je vsak dan zjutraj hodil na posel, zvečer pa se je spet vračal na svoj dom, ki leži precej globoko v dolini. Tudi v soboto zvečer je končal svoj posel in se že v temi napotil proti domu. Šel je nekaj časa po cesti, potem pa je stopil na bližnjico, ki preseka vse velike cestne serpentine, vendar pa je sedaj zaradi strmega in zmznjenega terena, po katerem je izpeljana, zelo nevarna. Zidar pa je pot dobro poznal in se ni ustrašil nevarnosti. Nešteto krat je prehodil v vsakem času in vremenu, toda v soboto je bila zanj usodna. Na posebno strm delu poti je na ledu naenkrat spodrsnil ter ga je vrglo po strmini navzdol. Padec ne bi bil smrtno nevaren, če ne bi bil Zidar slučajno zadet z glavo v velik kamen. Pri udarcu mu je počila lobanja ter je obelzel nezavesten. Ležal je tam vso noč ter je zaradi poškodb možganov in zaradi mraza umrl. Domači so ga vso noč pričakovali, ko ga pa še zjutraj ni bilo domov, je bila žena prepričana, da se je možu nekaj hudega zgodilo. Vsa objokana je prišla prosit sosede, naj ji ga pomagajo iskati. Napotili so se v hrib ter so na kmalu našli, pa že mrtvega. Pokojnik je zapustil štiri nepreskrbljene otroke. Bil je šele štiri leta v službi kot cestar ter se je izkazal kot priden in vreden delavec. Z njegovo smrtjo pa je zvezan čuden slučaj. Ravno na 9. marca 1936 je nastopil službo kot cestar, sedaj po štirih letih pa se je točno spet na 9. marca smrtno ponesrečil.

Razpis

Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje službo banovinskega zdravnika združene zdravstvene občine Raka s sedežem na Raki. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo v smislu § 3. zakona o uradnihhih v zvezi s čl. 1. pravilnika o službenih razmerjih, ustanavljanju mest in prejemkih banovinskih uslužbenec dravske banovine ter dovršeno zdravniško pripravljalo dobo in vsaj šest mesecev bolnišne prakse iz porodništva in ginekologije.

Prošnje naj se vložijo pri kr. banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 20. marca t. l.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometriski stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost v %	Oblačnost od 0-10	Veter (amer. la kost)	Padavine	
		noč	dne				m/m	vrsta
Ljubljana	755.9	10.6	5.8	83	10	0	—	—
Maribor	753.3	11.8	1.0	80	7	SW,	—	—
Zagreb	762.0	12.0	4.0	90	5	SW,	—	—
Belgrad	764.4	13.0	2.0	70	10	SW,	—	—
Sarajevo	766.5	13.0	2.0	80	10	0	—	—
Vis	767.7	9.0	4.0	90	8	SE,	—	—
Split	766.4	12.0	6.0	80	10	ENE,	—	—
Kumbar	766.4	11.0	4.0	70	1	NE,	—	—
Rab	764.3	9.0	6.0	90	10	NE,	—	—
Duportovci	765.7	11.0	2.0	60	10	E,	—	—

Vremenska napoved: pretežno oblačno, nestabilno in precej toplo vreme. Tu in tam bo malo deževalo.

Koledar

Danes, sredo, 13. marca: Teodora.

Cetrtek, 14. marca: Matilda.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovska cesta 62, in mr. Garts, Moste, Zaloška cesta 87.

Večer slovenske besede pripravijo v petek, dne 15. t. m. naši mladi in najmlajši pisatelji: Vladimir Bartol, Ludvik Mrzel, Jože Kranjc, Ladislav Klauta in Igor Torkar. Literarni večer bo v dvorani delavske zbornice ob 8 zvečer. Prosimo in priporočamo občinstvo, ki mu je pri srcu naša mlada umetnost, da pohiti na ta večer.

Teden vzgojnih večerov za starše na Drž. poskusni ljudski šoli za Beogradom. Danes zvečer predava priv. docent g. dr. Božo Škerlj »Dednost in izobrazba«. Upravitelj št. 11. dr. mešč. in Drž. poskusne ljudske šole vladno vabita starše beograjske mladine, da se predavanja udeležijo. Vstop prost.

Prihodnji klavirski koncert bo odigral pianist Marjan Lipovšek, in sicer v ponedeljek, dne 18. marca v veliki Filharmonični dvorani. V prvem delu koncerta bo izvajal dela Carlattija, Haydna in Beethovna. Drugi del je posvečen našim domačim avtorjem in na vrsto pridejo: Premrl, Šivic, Osterc ter Škerjanc. — Koncertni program pa bosta končala Debussy in Chopin. Zanimiv spored visoke glasbene vrednosti, koncertant sam pa nam je najboljši porok za umetniško izvedbo. Poudarjamo, da bo koncert v ponedeljek, dne 18. marca ob 20 v veliki Filharmonični dvorani.

Na koncertu godalnega kvarteta Poltronieri bomo slišali godalni kvartet, ki ga je uglasbil Ravel. Ta kvartet so umetniki igrali zelo pogostokrat v največjih evropskih kulturnih središčih, povsod z največjim umetniškim uspehom in kritiki ter občinstvo je bilo nad to izvedbo izredno navdušeno. Ravelov kvartet je delo izredno visoke umetniške vrednosti, v izvedbi Poltronierjevega kvarteta pa v resnici nekaj posebnega. Poleg Ravela bodo izvajali tudi Mozarta in Pich-Mangiagallija. Koncert kvarteta Poltronieri bo v petek, dne 15. marca ob 20 v veliki Filharmonični dvorani. — Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Druga javna produkcija gojencev Srednje glasbene šole pri Glasbeni akademiji v Ljubljani bo v četrtek dne 14. t. m. ob četrti na 7 v veliki filharmonični dvorani. Nastopilo bo več gojencev, solopsevkega, klavirskega in instrumentalnega oddelka. Podrobní spored bomo priobčili jutri, danes pa že opozarjamo na ta nastop.

»Luč z gor« je naslov lepi drami, ki jo priredi franciškanška prosveta na cvetno nedeljo ob 5 popoldne. Igra je pisana v 3 dejanjih in 4 slikah in nam poda sliko iz življenja dunajske mladine. Predprodaja vstopnic od četrta dalje pri Šilgiču.

Razpis raznih dobav živiliških potrebščin in premoga za Delavski dom v Ljubljani, ki je bil objavljen v prilogi k 20. kosi »Sl. lista kr. banske uprave dravske banovine« z dne 9. marca 1940.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice, z. z. n. j. v Ljubljani, izplačuje od 15. marca dalje vse vloge, ki dne 1. marca 1935 niso presegale zneska 5000 din. Vse te osvojenone in nedvignjene vloge se bodo po 30. juniju 1940 prenesle na novi račun in se bodo obrestovale po normalni obrestni meri.

Prirodoslovno društvo v Ljubljani priredi v ponedeljek 18. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice poljudno-znanstveno predavanje pod naslovom »O pogojih spočetja«. Predaval bo univ. prof. dr. Boris Žarnik iz Zagreba, ki bo pojasnjeval problem s številnimi diapozitivi. Vstopnina običajna.

Prosvetno društvo Trnovo. Drevi ob 20 bo v društvenem domu imel zanimivo predavanje g. dr. Valter Bohinc o Svetih gorah in Svetih jezerih. Ljudska univerza, Kongresni trg mala dvorana Filharmonije. Danes 13. t. m. bo ob 20 predaval g. dr. Drago Cvetko o snovi: Vloga in pomen glasbe v sodobnem življenju. Vstop prost.

Pedagoško društvo priredi v soboto, dne 16. t. m. ob 8 zvečer v dvorani Mineraloškega inštituta na univerzi predavanje g. Miroslava Zora: »Vzgojne oblike v skavtizmu«. Vstop prost.

Šentjakobsko prosvetno društvo vabi na III. prosvetni večer drevi ob 8 v farni dvorani. Predaval bo univ. prof. dr. Andrej Snoj: »Skrozi puščavo na goro Sinaj«.

Ljubljanski gledališče

DRAMA. — Začetek ob 20.

Sreda, 13. marca: »Kupčija s smrtjo«. Red B. Cetrtek, 14. marca: »Strahopetec«. Red Cetrtek. Petek, 15. marca ob 15: »Rdeče ročice. Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. Sobota, 16. marca: »Asmodej«. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol.

OPERA. — Začetek ob 20.

Sreda, 13. marca: »Lumpaciuz Vagabundus«. Red Sreda. Cetrtek, 14. marca: »Balet Hrestaš Jolanta. Red A. Petek, 15. marca: Zaprti. (Generala.) Sobota, 16. marca: »Adriana Lecouvreur«. Premiera. Premierski abonma.

V soboto bo premiera velike italijanske opere »Adriana Lecouvreur«, ki jo štejejo med najefektnjša dela italijanske literature Barvita glasba, polna najlepših melodij, se kot nalašč prilaga malce romantičnemu dejanju, ki je povzeto po znani drami E. Scribae in E. Legouveja. Muzikalno vodstvo naše uprizoritve bo imel kapelnik A. Neffat, režija je v rokah šef-režiserja C. Debeveca.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 13. marca: Zaprti.

Cetrtek, 14. marca ob 20: »Vdova Rožinka«. Red A.

»Čas je najhujši sovražnik,« pravi svetovni rekorder Taisto Maeki

Razgovor, ki ga je imel francoski časnikar z Maekijem o vojni, vinu in negotovi bodočnosti

Sprehajala sva se po ulicah Helsinkija, Taisto Maeki in jaz, pripoveduje omenjeni francoski časnikar. Peneti se zeleni valovi so udarjali ob pomol in na daleč prešli. Ladje so se gugale močnejše kakor navadno. Iz daljave je bilo videti trdnjavo, ki brani pristanišče Helsinkij. Njeni rdeči zidovi so kakor mračne silhete na sivem nebu.

Maeki, svetovni rekorder, je simpatičen in pameten mladenič. Res, da ni več tako mlad kakor se misli, toda za svojih 28 let je še vedno mlad. Črni lasi, črni oči, je bolj podoben kakemu južnjaku kakor Fincu, tej trdoživci in trdnjavi, ki predstavlja mešanico Švedov in Rusov. V Finski, tej ledeni zemlji, ostarijo ljudje mnogo kasneje kakor pri nas na celini. Tudi Nurmi je imel že 26 let, ko je začel svojo slavno zmagovito pot. Tudi Ritola ali Matti Jaervinen, ali Isohollu, čudežni tekač preko zaprek, vsi ti so bili »old-boys«. A kaj bi rekli šele za Ilmari Salminen, ki je poleg Maekija še vedno najboljši tekač na 10 tisoč metrov. Ali je treba morda še kakih primerov?

Maeki nekoliko podrsava z nogo. Noga mu nekaj ni v redu, ker se je ranil. No, pojutrišnjem bo šel v športski sanatorij in tam ga bodo pozdravili. Finec je trden kot jeklo, a tudi najmočnejše noge sčasoma popuste. Zlasti če se toliko utrjujejo kakor je bilo to pri Maekiju. Pomislite samo: 36 tekov, od teh 5 novih svetovnih rekordov. Poleg tega še nešteti kilometri, ki jih je pretekel na treningih, katere je opravil vsak teden. Tudi sam Maeki priznava, da mu je potrebno mnogo truda, preden pride v zagon. Cim več teče, toliko boljše je to za njegovo kondicijo.

Vprašal sem Maekija: »Ali ste zadovoljni s sezono, z letom?«

Svetovni prvak skomizgne z rameni. »Zadovoljen? Ne vem! Morda! Toda moji uspehi me ne prevzemajo. Glavna stvar, to morate vedeti, je namreč čisto nekaj drugega.«

Maekijev obraz vzdrti. Veseli mladeniški obraz postane trd, odločnejši. Njegove obrvi so se namršile. Sedaj šele lahko spozna njegovo starost in njegov poklic.

Maeki pripoveduje: »Glavno je tek! Borba! Taktika! Čudovito je, kadar človek teče na dolge proge. Najprej se zdi vse dolgočasno, ko človek teče rundo za rundo. To je monotona borba izčrpanja. Včasih bi radi nesmiselno vpregli vse svoje sile, samo da bi videli uspeh in da bi izgubili spremljajočo senco. Toda treba je imeti živce v oblasti. Tako tečete ravnodušno dalje, nekoliko hitreje, toda še vedno v merah svojih sil in vztrajnosti. Cim pa začutite, da je nasprotnikov dih vedno bližji, da je njegov korak neenak, pa se šele začneja pojavljati vznemirjenosti. Vsak tekač prisluškuje samemu sebi, s strahom — ali se ne bo kaj takega tudi z menoj zgodilo — ne, če tečem svobodno, še ne čutim utrujenosti in nova sila priteka po žilah, tečeš, tečeš in sence izginjajo. Šele tedaj je prava borba tudi končana, pa čeprav morate včasih teči še tisoč ali celo več metrov. Prav za prav bi že lahko končal borbo.

Odločitev je že padla in zdaj se je treba le še vedno bolj oddaljiti od nasprotnika. To je najvažnejše. Zame je vedno glavna stvar zmaga, ki vlija novo moč, novo silo. Kakor hitro ste nasprotnika premagali, bi morali že nehati z borbo...«

Smejem se: »In svetovni rekordi?«

Maeki zopet skomizgne z rameni: »Da, prekiniti bi bilo treba borbo, če že tako hočete. Pri vsem tem pa je čas največji nasprotnik. Včasih, ko hočete potolči rekord, imate slab srednji čas, tedaj postanete besni, radi bi se pretegnili. Da, čas je največji nasprotnik, ker ga ne vidite. On teče poleg vas, in če postanete samo za hip slab ali nekoliko lagoden, že je vse šlo mimo vas in zaostali ste. Teki za svetovne rekorde, če jih zavestno tečete, so živčne borbe, in tedaj je treba biti vse čas teka kar najbolj osredotočen, zbran in prisoten.«

»In življenje, zabave, igre, vino?« — Pri tem vprašanju sem opazoval Maekija ostro, da bi videl že v obrazu njegov odgovor.

Kmečki oddelki romunske stranke narodnega preporoda korakajo v sprevedu na dan druge obletnice nove romunske ustave.

Vremenska poročila so zdaj skrivnost

Vsak je lahko opazil, da so časopisi in radio v državah, ki so v vojnem stanju, s prvim dnem nehali prinašati vremenska poročila.

Anglija na ta način drži sovražnika v negotovosti, kar zadeva vreme, ker za dobro vreme

Maeki se smehlja: »Ni nam lahko. Tudi jaz sem človek Zabava, če je dobra in poštena, je tudi dober trening. Vina pa ne cenim. V resnici, nimam ga rad, bojim se ga, kajti vsak športnik bi moral sovražiti alkohol.«

»In načrti za bodočnost?«

»Bodočnost? Nesrečna vojna. Upajmo, da se bo kmalu končala. Naša olimpiada! To je za nas nesreča, saj bi pokazali na njej vse, česar smo zmogli. Mi Finci smo toliko delali, lahko mi verjamete, toliko smo se trudili; pa tudi jaz, dve zlati kolajni (za 5000 in 10.000 m) bi bil gotovo dobil v svoji konkurenci. Naš napol dovršeni stadion! Naše investicije! Nesrečna vojna! Kaj bi mislil na bodočnost, ko ne vem, kaj nam bo prinesla sedanost! Sem še vedno v formi, in to je vse.«

Finec je postal resen. Zadel sem ga v najbolj občutljivo mesto, saj sem začel razgovor o finškem brepenenju, o olimpiadi. In ta majhna simpatična zemlja je toliko žrtvovala, da bi te igre potekle v njej! Zdaj pa je vse zaman! Razumeli bomo to jezo, ta bes, izza katerega se v istem mahi poraja nova mržnja, nove borbe, nov obup.

Molče se vračava. Oddaljujeva se od pristanišča in stopava v mesto, v to mlado mesto, ki je tako značilno za vso to zemljo, tako delavno, marljivo, vztrajno, a hkrati ponosno, mesto, ki ni zaslužilo takega pretresa, take katastrofe v 20. stoletju, komaj po 20 letih svobode!

majo tudi iz fotografij, ki predstavljajo velik nov sneg, velike viharje ali pa deževje, kakor megljo in podobno. Zato je objavljanje takih fotografij v Angliji prepovedano, dokler ne preide najmanj deset dni, odkar so bile posnete. Taki tipični vremenski pojavi namreč navadno spremljajo večje barometrske spremembe ali anomalije, ki so dobremu meteorologu znane. Če torej Nemci zvedo, da je na primer na Yorkshireski ravnici padel sneg, bodo nemški vremenski strokovnjaki ob istem času vedeli tudi to, kaj se dogaja 1000 milj na okoli. In če oni zvedo, da je na severozahodni obali Škotske besnel hud vihar, bodo njihovi strokovnjaki takoj vedeli, da je močan ciklon prišel iz Atlantika proti vzhodu. Podobne stvari se lahko zaključijo radi pojavov močne megle ali pa dežja.

Opazovanja angleških službenih vremenskih postaj se pošiljajo angleškim in francoskim vojaškim oblastem pod strogo tajno šifro. Tudi pozneje, ko so ta poročila že zastarela, ona na noben način ne smejo priti sovražniku v roke, ker bi on lahko s primerjanjem spoznal napake.

Ob času krize v septembru 1938 leta je angleška meteorološka postaja imela okrog 600 uradnikov. Oni so bili, ko se je pričela vojna, razporejeni kot meteorološki oficirji na razne aerodrome in v štabe.

Vremenske karte imajo to napako, da se lahko iz njih razvidi vreme samo v dveh dimenzijah, zrak ima pa tri. Za letalstvo je še posebno važno, kakšno vreme vlada več milij visoko v zraku. V to svrhu se delajo tako zbrane »radio-sonde«, ki stojijo v tem, da se majhen balon, ki ima približno 3 m v premeru in pod njim je pričvrščen poseben aparat, ki avtomatično registrira temperaturo, zračni pritisk in vlago in te podatke ob istem času s pomočjo radia pošilja na zemljo. Tak balon se dvigne nad letališčem in da vse podatke v vseh visinah.

Na ta način dobljeni podatki so neprecenljive važnosti za izdelavo vremenskih napovedi.

Nevernim Tomažem, če verjamejo ali ne!

Najnenavadnejše zavarovalno društvo je vse-kakor »Lloyd« v Londonu. Pri njem so se lahko zavarovali akademiki za primer, če bi padli pri izpitu. Vsak zavarovanec pa je moral redno na vsa predavanja.

Najmanjša riba na svetu je dolga komaj centimeter. Imenuje se »pigmee«.

Prve vesti o Belgradu segajo v drugo stoletje pred Kristusom. Od vseh piscev ga je prvi omenil Grk Klavdij Ptolemej.

Friderik Absh'an iz Toronta (Kanada) ima sredine krajše od vseh ostalih prstov na rokah.

Na neki farmi pri Wellesu v državi New York (USA) so imeli kravo, ki je došla nekaj praščev — sirot.

Znani ameriški glasbenik in komponist Leslie van Arsdale ne zna čitati not in ni nikdar posetil niti ene glasbene ure.

Najnižja temperatura živega človeka je znašala 23 stopinj in to pri koleri. Najvišja pa je dosegla 43 stopinj pri človeku, ki je imel tetanus.

Da je zemlja okrogla, je vedel Grk Aristotel že v četrtem stoletju pred Kristusom.

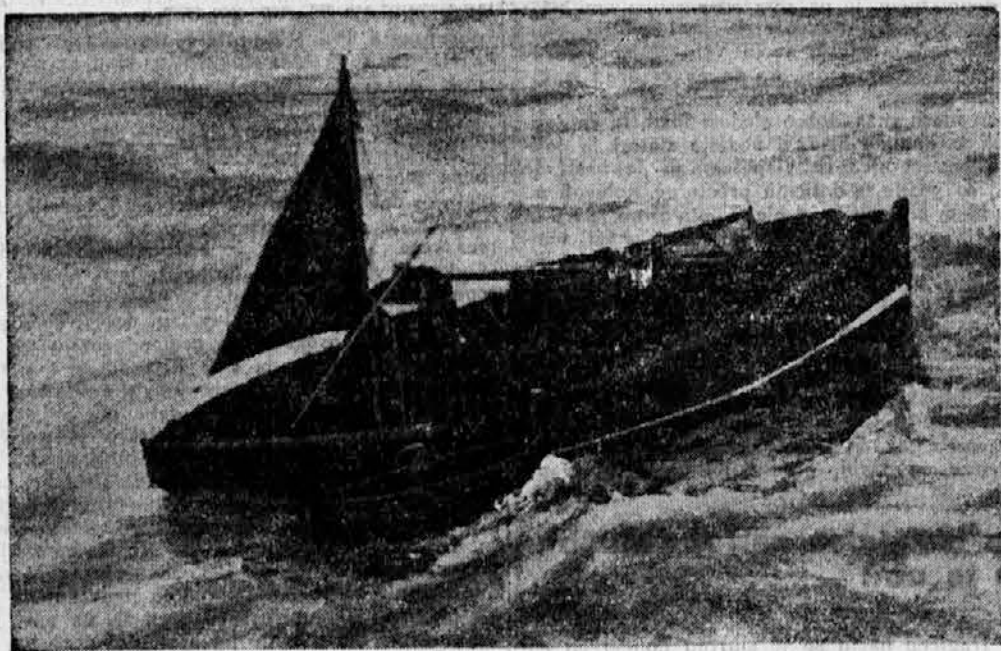
Cezar je lahko istočasno pisal, bral, govoril in poslušal.

Program radio Ljubljana

Sreda, 13. marca: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Plesi in koračnice (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Šramel »škrjanček« — 14 Poročila — 18 Mladinska ura: a) Zakaj sem postal duhovnik (g. F. S. Finžgar), b) Vpliv alkohola na duševnost. (V okviru treznostnega tedna predava g. prof. E. Bojc) — 18.40 Staroslovenska kultura na naših tleh (g. dr. Rajko Ložar) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Umetnost in nacionalizem (dr. Drago Cvetko, Ljubljana) — 19.40 Objave — 19.50 Rastlina — čudo tehnične zgradbe (g. dr. Maks Vraber) — 20 Pevski koncert glasbenega društva »Ljubljana« — 20.45 Lahka glasba (plošče) — 21.10 Koncert tamburaškega orkestra (vodi A. Karmelj) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Plesna glasba

Druge programi

Sreda, 13. marca: Belgrad: 20 Opera. — Zagreb: 20.30 Zbor. — Bratislava: 19.30 Gledališki prenos. — Praga: 21 Filharmon. konc. — Sofija: 20.30 Instrumentalni konc. — Bernolmünster: 20.15 Borodinova glasba. — Budimpešta: 19.25 Schubertov konc. — Bukarešta: 20 Bachov »Pasijon po sv. Janezu«. —

Vsakdanji prizor ob angleških obalah: ribiška ladja sprejema zadnjega moža posadke s potopljeneja nevturalnega parnika.

R. L. Stevenson:

Na Južnem morju

Popoldne je bila poletna dvorana nabito polna ljudi; drugi pa so se zgnatili zunaj ter so zijali pod prevesno streho v notranjost dvorane kakor otroci doma v cirkuski šotor. Notri se je vadila mahineka družba za bližnjo pevsko elavnost. Kariti je sedel v prvi vrsti, tik ob pevcih, in nas so pozvali (najbrž na čast kraljici Viktoriji), naj sedemo zraven njega.

Močna, huda, prav moreča vročina je žehlala od pločevinaste strehe, in zrak je bil težak, ker je bil duh po vencih tako neznožno močan. Pevci so sedeli po skupinah na tleh, okrog ledij so bili prepašani z lepo narejenimi opasniki, na rokah so imeli šope kokosovega listja, na glavi pa rumene listnate krome. Različni solisti so se dvignili, da bi zapeli pesmi, ki so zavzemale največji del programa. Pa tudi še sama prisotnost pevskih skupin, ki je, čeprav pevci niso peli, stopnjevala zunanji učinek. Udarjali so takt, posnemali druge, se pačili, dvigali glave, se nagibali vznak ter strmeli navzgor, zamahovali z listnatimi šopi na rokah, ploskali ter se trkali (glasno kakor da bi udarjali po pločevinastem bobnu) na levo plat prsi; ritem je bil dovršen, glasba barbarska, pa polna zavedne umetnosti. Zaznamoval sem si posebno umetne prijeme, ki so jih pri igranju uporabljali kar naprej. Nenadna izprememba (mislim, da tonskega načina) na da bi bil s tem prekinjen takt, je bila oznanjena po sunkovitem, dramatičnem povišanju glasu in po živahnem splošnem gestikuliranju. Glasovi solistov so posegali v petje drugo za drugim in sicer surovo ter kakofonsko, ter so se šele polagoma zedinili. Ko pa je z vso silo zastavil zbor, jih je preglasil, komaj so se bili do-dobra ubrali. Običajno, hlasno, lajajočo, nemelodično preganjanje glasov so od časa do časa prekinjali in polepšavali odlomki psalmke učinkujoče melodije, ki je bila običajno dobro komponirana ali pa je radi kontrasta napravljala tak dojem. Ritem

se je pogosto menjaval, in konec vsakega komada je tvoril, ko se je razpoloženje razvilo do dvajseti in splošne norosti, popolnoma dosledno enak glasbeni motiv.

Le s težko bi si utegnili predstavljati ogenj in hudičarjstvo, ki so jo vložili v kujoči, razbijajoči finale. Vse se je strnilo in zbralo v nepopisen paket: glasovi, roke, oči, listi in oplatajoči šopi; zbor se je zibal v taktu in je vezal oči, melodija pa ušesa; obrabi so se skremžili; po eni plati radi navdušenja, po drugi pa zaradi napora.

Kmalu potem pa se je vsa ta družina dvignila, bobnarji so napravili polkrog okoli solistov. Včasih jih je bilo pet, nato pa spet samo dva. Spevi, ki so zdaj prišli na vrsto, so bili še dramatičnejši.

Ceprav nisem imel nikogar, ki bi mi bil mogel te reči razložiti, sem vendarle mestoma v temnih, pa jasno razvidnih obrih lahko ugotovil, da gre za neko dejanje; nehoti sem moral pri tem misliti na neke turbulentne množevne prizore iz velike opere doma; prav natanko so zveneli posamezni glasovi ven iz ensembelja in prav tako so se nato v njem spet izgubljali v celoti; prav tako so se igralci zbirali v gručo, z dvigovanjem rokami in z zavijajočimi očmi strmeli proti nebu — ali pa proti galeriji. Toda tukajšnja umetnost je že vzrasla čez vzgled Thespide. Umetnost tega ljudstva je že zdavnaj premagala embrijski stadij: petje, ples, bobnanje, kvartet in solo — cela, polno razvita drama, čeprav v miniaturni. Med vsemi tako imenovanimi plesnimi predstavami na Južnem morju, kar sem jih bil sam videl, zavzema brez oporekanja in brez dvoma prvo mesto tieta v Butaritariju. »Huha«, kakor jo najde le bežno se ustavljačji globetrotter v Honoluluju, je brez dvoma ena najbolj topih iznajdb, kar jih je moči kje najti. Gledalec pri njej zeha kakor pri vseučiliškem seminarju ali pri parlamentarni debati. Ples na otoku Gilbert pa razvema duha; elektrizira in potegne občinstvo za seboj. To ima, kar skriva v sebi vsaka umetnost: pomen, ki ga ni mogoče razvozlati, pomen, ki človeka obvlada s svojo nujnost-

jo in neposrednostjo. Kjer sodeluje toliko ljudi in kjer vsi (v nekem določenem trenutku) napravijo isto naglo, komplicirano in pogosto kapriciozno kretnjo, morajo biti skušnje nadvse utrudljive. Toda ljudje se začnejo vaditi že kot otroci. Pogosto lahko zagledaš v manjpi otroka in moža: mož poje in gestikulira, otrok pa ves v solzah stoji pred njim ter trepetajoč poskuša posnemati vse njegove kretnje in tone; to je bodoči umetnik otoka Gilbert, ki se (kakor vsi umetniki) nauči svoje umetnosti v bolečinah.

Učnilo bi se zdeli, da preveč hvalim; zato pa naj semle utvrdim del dnevnika, ki ga je bila pisala moja žena. Ta dnevnik naj dokaže, da jaz nisem bil edini, ki ga je dogodek potegnil za seboj, hkrati pa naj tudi izpopolni sliko, ki sem jo bil doslej razvil.

»Dirigent je dal znamenje in plesalci so začeli migati z rameni: majali so se s telesi sem pa tja, se v dovršenem taktu trkali na prsa in stem pričeli predigro. Igralci so medtem sedeli, razen dvuh, potem spet treh solistov, in dvakrat razen enega samega solista. Ti so stali pokonci v skupini, komaj opazno premikali noge in ekoci njihova telesa je drsel tih, trepetajoč ritem. Po predigri je prišel kratel odmor, in nato je pričela prava opera — drugače te stvari ni mogoče označiti, opera, v kateri je bil vsak pevec tudi dovršen igralec. Zdelo se je, da je junak v svoji strastni ekstazi, ki ga je bila preplavila od temena do petla, popolnoma zamaknjen in spremenjen; ob neki priliki se je zdelo, kakor bi bil čez prizorišče in oder potegnil močan veter — njihova ramena, njihove s perjem okrašene roke in preti so trepetali v gibanju, ki je konec krajev prevzelo tudi moje živce. Glave in telesa so sledila, prav kakor žitno polje, ki ga biča vihar. Moja kri je postala vroča in spet mrela. Solhe so mi etopile v oči, glava mi je omahovala, začutila sem skoraj neodoljivo potrebo, da bi se pridružil plesalcem. Eno dramo sem, tako se mi vsaj dozdeva, skoraj popolnoma razumela. Divji, krvoločni star mož je

igral solo-vlogo. Pel je o rojstvu nekega princa in kako je mati tega princa nežno zibala v svojem naročju. Pel je o njegovi mladosti, ko je svoje tovariše prekalal v vsem, v plavanju, v plezanju, prav v vseh telesnih spretnostih; pel je o njegovi mladosti, ko se je s svojim čolnom odpravil na morje in začel loviti ribe. Pel je o njegovi moški dobi, ko si je vzel ženo, ki je nosila njegovega sina na ramah. Potem pa je prišel bojni hrum, velika bitka je nastala, bitka, katere izid je bil dolgo časa popolnoma negotov. Toda junak je zmagal — kakor se mu to že veslej posreči — in z neverjetnim zmagoslavnim krikom se nehala ta predstava. Na sporedu pa so bile tudi humoristične drame, od katerih so se ljudje izredno zabavali. Med eno od teh dram me je prijel etar mož, ki je sedel za mano, za ramo, ter mi hitilje povedal neko reč, katero sem razumela kot paralelo k približno naslednjim besedam: »Oh, ve ženske, ve ženske, vse ste take!« Zdi se mi, da vsa ta reč ni bila posebno lahkava. Niti enkrat pa se ni javila kakšna sled o nesposobnosti kakor se to običajno dogaja na vzhodnih otokih. Glasba sama je bila najmanj tako umetna kakor je umetna naša glasba, čeprav je ta glasba temeljila na popolnoma drugačni osnovi; enkrat ali dvakrat so me presenetila mesta, ki so spominjala na najboljšo angleško cerkveno glasbo, toda vse to je prihajalo prav za prav le bežno, tako mimogrede. Končno je prišel večji odmor: in takrat so planili pokonci vsi plesalci! Z dramo je raslo tudi zanimanje. Igralci so klicali gledalce in nebo. Posvetovali so se med seboj, zaratnosti so se etrnilji v gručo, bila je najčistjša opera, bobni so udarjali o praviem trenutku. Tenor, bariton in bas, vse je bilo na mestu — le da so imeli vsi glasovi popolnoma enak zven. Enkrat je zapela neka ženska, ki je stala prav v zadnjih vrstah, z zelo lepim altom, le da je ta alt močno kazalo petje skozi nos: opazila sam, da to razvada posnemajo vse ženske.

(Nadaljevanje.)

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič. — Izdajatelj: inž. Jože Sodja. — Urednik: Mirko Javornik. — Rokopisov ne vračamo.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din, za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6-III. Telefon št. 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6.